

boek

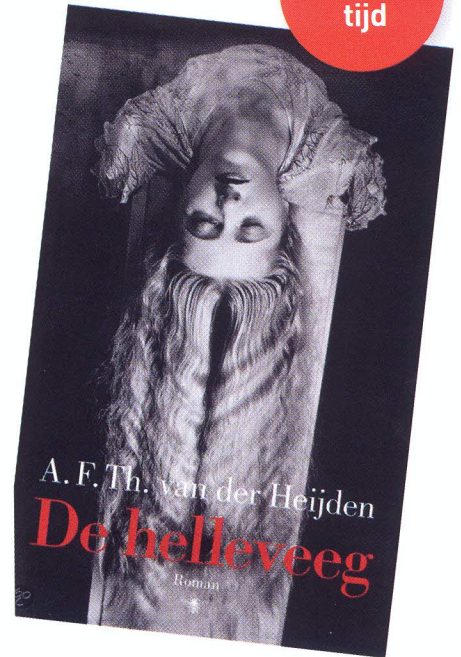
Zorg als wraak

Die nieuwste roman *De Helleveeg* van A.F.Th. van der Heijden is deel vijf van zijn romancyclus *De tandeloze tijd*. Het draait allemaal Tiny – voor de ingewijden: de permanent verongelijkte jongere zus van de moeder van Albert Egberts. Tiny wordt ook wel Tientje Poets genoemd, want als Tiny ergens binnenkwam, al was het bij vreemden, 'trok ze meteen een helgele stofdoek uit haar jaszak om er links en rechts een terloopse veeg mee over de armleningen van het meubilair te geven. Het ging allemaal zo snel, ook het weer opbergen van de lap, dat elke ooggetuige zich met recht kon afvragen of hij het wel goed gezien had – als niet die fel okeren vlam, kortstondig uit de hand gelekt, op ieders netvlies was blijven nagloeien.' Behalve dat Tientje Poets een obsessieve schoonmaakdrift heeft, is er nog meer met haar aan de hand. Ze is onvrucht-

baar en dat bepaalt voor een groot deel haar levensvreugde, of beter gezegd het ontbreken daarvan. Haar leven staat in het teken van wraak op diegenen die, zo denkt ze, haar haar levensvreugde hebben afgenomen: haar ouders en haar oudste zus, de moeder van Albert. De moeder van Tientje simuleert ziekte, zodat Tientje als puber altijd het huishouden moest doen. Haar oudste zus heeft haar tot iets verleid waar zij nog altijd spijt van heeft. (Het is de clou van het boek, dus dat blijft hier geheim).

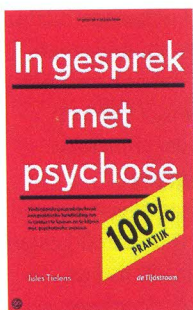
Tientjes wraak komt als haar ouders en later haar zus hulpbehoevend worden en Tientje hen 'verzorgt': zo laat ze Alberts moeder, hulpbehoevend vanwege Parkinson, onder de douche liggen. Haar eigen eind – inmiddels zijn we in de tijd van euthanasie aangeland – is de laatste manipulatie van deze helleveeg.

Van der Heijden heeft nog heel wat op

stapel staan: drie delen van *De tandeloze tijd*, een historische roman en een deel uit de *Homo Duplex*-reeks. Ik kan niet wachten. **AO**

De Helleveeg, A.F.Th. van der Heijden, De Bezige Bij, 240 blz., 18,50 euro

In gesprek met psychose, Jules Tielens, de Tijdstroom, 256 blz., 25 euro

boek

Praten met psychoten kan wel

Praten met psychotische mensen is moeilijk, zo niet onmogelijk. Dat is zo'n beetje het idee dat de meeste dokters overhouden aan hun coschap psychiatrie. Die moeten vooral allemaal het boek *In gesprek met psychose* lezen. Psychiater Jules Tielens beschrijft daarin hoe een hulpverlener – in zijn visie – het beste om kan gaan met de psychotische patiënt. Hij put daarbij uit zijn eigen ervaring, met patiënten, maar ook met managers en zijn vriendenkring. Hij legt uit wat de grote struikelblokken zijn in communicatie met psychotische mensen, zoals ontbrekend ziektebesef en problemen met abstracties en emoties herkennen. Vervolgens vertelt hij hoe je door middel van de zogenaamde verbindende gesprekstechniek toch kunt praten met deze patiënten. Kern van het verhaal: 'Motiverende gesprekstechniek is geen truc of vaardigheid, maar het heeft veel te maken met een

eigenschap van de hulpverlener om weer interesse op te wekken bij de patiënt. En daarvoor is daadwerkelijke interesse in de patiënt nodig.'

Het levert een praktisch boek op, dat er ook nog eens goed uitziet. Tielens verdoezelt niet dat omgaan met (chronisch) psychotische patiënten een kunst is, die je vooral leert door het veel te doen. En dat je daarbij ook fouten maakt, waar je nog meer van leert. Maar hij praat met zoveel passie – het woord wordt te vaak gebruikt, maar is hier toch echt op zijn plek – over zijn vak, dat je zin krijgt om zelf aan de slag te gaan met misschien wel de moeilijkste categorie patiënten die er bestaat. Tielens is niet bang om te zeggen wat er niet goed gaat binnen de psychiatrie, en kan er ook nog met humor over vertellen. Zo zouden meer dokters moeten schrijven. **SB**